

Les nostres possessions

EL RAFAL D'ABAIX O DEL SANT

Foto: P. Sanxo

Ben a prop de Son Pou, indret esbrinat a la darrera edició, es troba El Rafal d'Abaix o del Sant, a la banda de Son Servera. També fou conegut, durant llarg temps, amb el nom de Rafal de Son Brotat.

Als inicis del segle XVII, Pere Massanet, àlies Frare, anava adquirint terres de Jeroni Sureda de la Jordana. Algunes d'elles pegaven a La Coma Seguera.

La seva filla Antonina, al fer testament l'any 1644, traspasà la possessió al seu fill Pere Brotat del qual fou hereter el seu propi fill Miquel Brotat i Guiscafré, qui la deixà al seu nebot.

L'honor Joan Sureda i Brotat, l'any 1748, denuncia tenir i posseir el Rafal de La Jordana que, aleshores, restava delimitat pel Rafalet de Pula de la Senyora Caterina Font i Sanxo, muller de l'honor Mateu Servera de Son Corb, per Son Catiu del Senyor Mateu Anglada, per Son Punyal dels hereus de Miquel Sureda, per Son Mal i per Son Marrai de l'Honor Pere Crespi, per Son Marrai de Seraff Sureda, àlies Capelloti, per La Res-

cosa del Dr. en medicina Pere Sanxo i per Son Pentinat de Joan Nebot.

Aquesta hazienda mantingué dins les seves cases un Sant Antoni de Pàdua -en l'actualitat es troba dins la capella de Ca'n Canals- fet que donà motiu de la designació de Rafal del Sant.

En el segle passat estigueren d'amos al Rafal els Alzamora, àlies Tunió, que, al parèixer, hagueren una filla garrida ferm, anomenada Bàrbara. Hom vol que es referesqui a ella la tan coneguda glosa popular artanenca:

*Barbareta d'Es Rafal,
tu n'ets una guilant jove.
Val molt més sa leva cova
que sa dot de Son Punyal.*

(Segueix a plana 2)

REVISTA QUINZENAL
Nº 80 IV Epoca 12 maig 1984

DIRECTOR :

Rafel Umbert i Sureda

CONSELL DE REDACCIÓ :

Miquel Morey

Antoni Gili

Jaume Mayol

Climent Obrador

Mª Pilar Lucas

Joan Pastor

Guillem Artigues

Guillem Bisquerra

(Administrador)

COL.LABORADORS :

Jeroni Ginard

Pere Pep Gil

Pep Catalá

Pere Gili

Sebastia Tous

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ :

Carrer Sant Salvador, 2.

Tel. 56 20 20 - ARTA .

IMPRIMEIX :

GRÀFIQUES LLEVANT

Carrer de Ciutat, 55

Tel. 56 26 04 - ARTA

Dipòsit Legal, P.M. 57-1969

La Dirección y Consejo de Redacción de "Bellpuig" no se responsabiliza del contenido ideológico de los artículos de sus colaboradores o redactores.

Era el mes d'octubre i les fulles queien dels arbres. El jardí n'estava ple.

-Aniré a casa d'en Pere -es digué en Pau-. Agranaré totes les fulles que han caigut al seu jardí. En Pere s'endurà una bona sorpresa.

En Pau va agafar el rampins que tenia al porxo del jardí.

En Pere mirà per la finestra.

-Aquest avalot de fulles ho ha cobert tot -va pensar-. Aniré a casa d'en Pau i agranaré totes les fulles. En Pau estarà molt content.

Va agafar el rampins que tenia al quarto dels embullats.

En Pau hi va anar passant pel bosc perquè en Pere no el veiés. En Pere hi va anar passant per darrera la tanca perquè en Pau no el veiés.

En Pau arribà a casa d'en Pere. Guaità per la finestra.

- Que bé -digué-. En Pere no hi és. Mai sabrà qui ha agranat les fulles.

En Pere arribà a casa d'en Pau. Guaità per la finestra.

-Que bé -digué-. En Pau no hi és. Mai sabrà qui ha agranat les fulles.

En Pau es posà a la feina. Agranà les fulles i les apilonà. En poca estona el jardí d'en Pere quedà net. En Pau agafà els rampins i, com havia vingut, se'n tornà a ca seva.

En Pere es posà a fer feina. Agranà les fulles i les apilonà. En poca estona no hi hagué cap fulla en el jardí d'en Pau. En Pere agafà els rampins i, com havia vingut, se'n tornà a ca seva.

S'aixecà una ventada.

El caramull de fulles que en Pau havia agranat per a en Pere va quedar desfet i tornà a haver-hi fulles escampades per tot.

El caramull de fulles que en Pere havia agranat per a en Pau va quedar desfet i tornà a haver-hi fulles escampades per tot.

Quan en Pau arribà a ca seva, digué:

- Demà netejaré totes les fulles escampades pel meu jardí. Quina sorpresa que se n'haurà duit en Pere!

Quan en Pere arribà a ca seva, digué:

- Demà em posaré a fer feina i agranaré aquestes fulles. Quina sorpresa que se n'haurà duit en Pau!

Aquella nit, en Pau i en Pere, quan apagaren el llum i se n'anaren a dormir, se sentien la mar de feliços.

(Arnold Lobel)

L'equip parroquial

(Ve de portada)

Na Bàrbara Alzamora esposà amb Joan Amorós.

Iguaiement s'atribueixen a les col·lidores del Rafal les següents cançons populars, de picat, ben nostrades que, aprofitant l'avinentsa, estampam de seguida:

*Fent es joc d'es festejar,
les gafà tala quimera;
duien dins sa faldriguera
tots es trastos d'es fumar.*

*Ses més grans ses més someres
que dins Es Rafal hi ha,
s'atreveren a fumar
ets uis de ses oliveres.*

*Es vi de sa carabassa
era bo per engatar.
Na Molla, amb paper d'estrassa,
aprenia de fumar.*

*Na Molla volgué fumar,
Na Figuereta també.
De Na Lleugera, ja ho sé,
que no se sol engatar.*

*Na Rosa i Na Manyina,
Na Gallineta, també.
Na Cataiola, ja ho sé,
que és es cap de bandulina.*

A. GILI

Racó d'art

EL POBLE DE LLOSETA TENDRA UNA ESCULTURA DE PERE PUJOL

El grup dels que enguany compleixen els 50 anys -l'edat d'or-, amb la col·laboració d'entitats culturals i cíviques del poble de Lloseta, ofereixen a l'Ajuntament l'escultura realitzada pel nostre escultor Pere Pujol que està titulada amb el nom "EL SABATER".

El 5 de maig es va fer una festa per a celebrar aquest aconteixement a l'antiga ermita del Cocó d'aquella localitat mallorquina. Es va fer un berenar amb pa, oli i olives, bunyols i vi de Binissalem.

Seguiren actuacions amb cants, poesies, presentació de llibres, glosades, ball de bot i sarau per llarg.

Aquesta obra escultòrica serà un permanent homenatge als sabaters llosetins que iniciaren la forta indústria del calçat, tan important ara mateix dins Mallorca.

Volem donar la nostra enhorabona a l'escultor Pere Pujol ja que pertot arreu es va considerant la seva qualitat artística, mentre la seva obra va quedant dins les nostres viles.

Tota Mallorca es va rendint davant la qualitat creativa d'aquest artanenc que és orgull de la nostra terra i del nostre poble.

CONFERENCIA

Dia 30 d'abril, seguint les classes d'escola de pares, tingué lloc una conferència pel Pare Jordi Llopart dissertant sobre el tema "Quina educació volem pels nostres fills", que a pesar de la poca assistència, fou molt interessant (tal vegada la més clara i profitable) i l'explicació queda ben compresa.

EXCURSIO

El primer de maig i com cada any, es féu l'acostumada excursió a l'Ermida de Betlem.

A pesar del mal temps que fe el dia abans i també a l'hora de partir, foren més de 400 persones, entre petits i grans, els que desafiant el mal temps, partiren a peu i altres en cotxes cap a l'Ermida. A les dotze es celebrà l'Eucaristia que fou molt participada, i després del dinar hi hagué una estona llarga d'esplai per tothom i la gent es va divertir, quedant per tant ben convidats a tornar-hi l'any qui ve.

CARRETERA

Sa carretera que uneix Artà amb Sant Llorenç, pareix que ja està oberta definitivament al trànsit rodat, i haguent quedat molt bé després d'haver adreçat les curves.

Per altra banda, ha quedada tancada a la circulació la carretera que des d'Artà va a Capdepera. El tràfic es desviarà per la de les Coves. S'espera que les obres durin tres mesos.

S'OBRA DE PAUMA

El passat 27 d'abril al Saló del Centre Social es projectà un video, primer d'una sèrie programada, damunt el tema de "S'obra de pauma".

La temàtica i la realització varen esser de l'agrat dels assistents, ja que molts dells es varen poder contemplar a la petita pantalla de la televisió, ja que comprenia de l'arrebassada de paumes, fins a la confecció de les diverses obres de pauma, presentant al final un futur molt poc esperançador per part dels industrials dedicats a la recollida de l'obra de pauma.

Aquest treball és obra del departament de pedagogia de la Universitat de Palma, per iniciativa de l'SMOE del nostre Ajuntament. De la part d'imatge i textos foren els autors els nostres paisans Jaume Morey, Jaume Sureda i Sebastià Ginard.

DIADA DE L'ANGEL

El diumenge de l'àngel, la gent buida el poble i sen va a fer la "Vega".

Ara bé, sembla que ha perdut el sentit que tenia antany, on es feien les "vogadores" i la berena, asseguts davall una alzina o un garrover.

Avui la gent agafa el cotxe i pren altres "rumbos" però també amb altres formes es passa un dia de germanor. Enguany el temps no va acompanyar, almanco, a la tarda, on es posà de mal temps, fent l'endemà una mitja savoreta.

EXPOSICIO

Del 27 d'abril al 4 de maig tingué lloc una exposició i venda de llibres i jocs educatius a la biblioteca del col·legi Sant Bonaventura, la qual va obtenir un més que notable èxit.

ECOS

NACIMIENTOS:

- 1-4-84.- Laia Ventayol Garcia.- Hijo de Bartolomé y María Dolores. Predio Son Pastor.
- 10-4-84.- Antonio Cruz Carrió.- Hijo de Manuel y de María.- C/. Hostal, 15.
- 21-4-84.- Magdalena-María Sancho Ginard.- Hijo de Miguel y de Antonia.- C/. Ciutat, 61.
- 22-4-84.- José-Ignacio Cano y Vaquer.- Hijo de Bonifacio y de Catalina.- C/. Grech, 16
- 30-4-84.- Lourdes Genovard y Ginard.- Hija de Jaime y de Isabel.- C/. 31 de Març, 60

MATRIMONIOS:

- 14-4-84.- Víctor Meca Saez con Magdalena Picó Ginard.- Domicilio: Son Servera.
- 18-4-84.- Miguel Moll Salas con Beatriz Gili Ferrer.- C/. Oasis.
- 22-4-84.- Joan-Baltasar Bonnin y Moyà con Maria-Antonia Esteva y Lliteras.- Capdepera.

DEFUNCIONES:

- 3-4-84.- Ana Lliteras Lliteras.- 86 años de edad.- C/. Parroquia, 5. a) Nonga
- 7-4-84.- Margarita Bonnin Aquiló.- 83 años de edad.- C/. Major, 53. a) Coloma Rotja
- 16-4-84.- Margarita Sancho Cantallops.- 94 años de edad.- C/. Pitxol, 3. a) Corpa.
- 19-4-84.- Catalina Cerdé Riera.- 68 años de edad.- C/. Pep Not, 13. a) Pipa.
- 25-4-84.- Juan Gili Far.- 77 años de edad.- C/. Blanquerna, 10. a) Peu.

Sabíeu que...

L'any 1923 i en el mes d'abril es començà el nou camí per poder transitar els carros a l'Ermida i el 26 de desembre hi passà el primer carro, recentment acabat el camí, encara que a l'octubre hi passà el carro dels Ermitans.

Dia 20 de Juny de 1932 s'inaugurà sa temporada de cine a sa pista, dignament dirigida per l'amo En Guiem Bujosa a) Gananci.

Pel proper dia 20 de maig i si el temps ho permet, es farà una excursió al Puig d'Alpara. Es partirà a les deu del matí del carrer de la Gran Via, i es pensa tornar damunt les cinc de la tarda.

Es convida a tothom que hi vulgui anar, i per més informació es poden dirigir al núm. de telèfon 56 34 93.

Com és natural aquesta excursió serà a peu.

BARTOMEU LLITERES FEMENIAS

PRESIDENT DEL PRAM

BELLPUIG.- Tomeu, vols explicar-nos què és i quina finalitat té el PRAM?

TOMEU LLITERAS.- El PRAM, que vol dir Patronat per la Conservació de les Races Autòctones de Mallorca, va néixer fa uns quatre anys. Tot va començar quan un grup de persones del camp, que estimam lo nostre, trobarem a una possessió que es diu L'Ofre unes vaques mallorquines, és a dir, de la raça autòctona mallorquina, lo que ens va animar a fer una exposició d'animals mallorquins. Coincidint amb aquesta exposició, que férem a Sineu, amb l'ajuda i col·laboració de l'Ajuntament, per qualcú que ara no fa al cas, s'havia comunicat al Ministeri d'Agricultura, que mai havia existit la vaca mallorquina. Aquesta afirmació, totalment equivocada, ens va afectar molt i va ésser, per ventura, la sempena més forta que rebérem per constituir aquest Patronat. Redactàrem uns Estatuts (naturalment en castellà) en els que es preveu, com activitat fonamental, el conservar i millorar totes les races autòctones agrícoles i ramaderes de Mallorca, que tinguin interès.

Avui, estam recuperant sa vaca, es cavall, els ases, el ca me...

B.- I el ca de bou i, el de bestiar?

T.- No. Aquestes races no entren dins la nostra competència, ja que, hi ha montat un club que és el qui té el que podíem dir l'exclusiva d'aquests animals.

B.- Rebeu ajudes per a dur a terme aquesta tasca?

T.- A les primeres eleccions pre-autonòmiques, conseguírem, mitjançant la Conselleria d'Agricultura, un milió de pessetes. Amb aquesta quantitat compràrem unes egos a Petra, un cavall a Llubí, un altra a Santa Margalida... Després hem fet un conveni amb ICONA i la C.A., que ens deixen una finca a Binifaldó, de-

vora Lluc, a on hi tenim egos, someres i a on també hi durem vaques. Això és l'ajuda oficial. Cada any, presentam un pressupost als organismes autònoms que els accepten o no. Ara bé una assignació fitxa, no la tenim.

B.- Quin és el procés que seguïu per aquesta recuperació?

T.- En primer lloc, hem cercat els animals més fins, el més nets. Les coneixem mitjançant fotografies, dibuixos o el que ens conten els pagesos vells, ja que, desgraciadament, no tenim més sortides, s'única història de Mallorca és la que conten els padrins als nets, al costat de la foganya. I, en quant a animals, no hi havia res escrit fins a l'Arxiduc, que ens va descriure més o manco amb fidelitat els animals. Gràcies a ell tenim informació i dibuixos.

Actualment tenim les vaques, les dues varietats de cabra (que oficialment no existeixen) i s'ovella mallorquina, (damunt la que darrerament es menescal Tomeu Anguera ha fet una tesis doctoral). L'ovella mallorquina ja era anomenada el temps dels romans, que l'importaven fora de Mallorca, i és una raça que avui no està en perill, ja que en tenim més de 50.000, segons la tesi d'En Tomeu Anguera. Vull dir, que tenc l'honor d'haver estat el

'ovella mallorquina

primer que vaig pegar el crit en favor d'aquesta raça, ara fa uns cinc o sis anys. Aquestes ovelles, per la seva aclimatació són les que s'imposen a les demés que tenim a Mallorca, importades. Creim que el mateix passarà amb la vaca mallorquina, que encara que petita és molt forta i està plenament adaptada al mitjà a on viu, cosa que no podem dir de les demés races. Aquesta vaca nostra és molt bona per sa producció de carn i deficient per la llet. Viu del càrritx, brots de mata o d'ullastre i aprofita lo que un altre deixa.

B.- Però si es petita, pot donar rendiment per la seva carn?

T.- Efectivament és negatiu això, però precisament aquesta és la nostra tasca, després de recuperar la raça hem de millorar-la. Però, concretament en el cas de la vaca, tenim encara pocs exemplars i hem d'esperar.

B.- Em sembla que heu conseguit ja la cria del ca me, què ens pots dir d'això?

T.- Sí, es cert. Trobarem una cussa que tenia dotze o tretze anys i a força d'hormones tant a la cussa com al ca, i amb vigilància d'un Perit Agrícola i un manescal, tenguérem la satisfacció de conseguir cria, varen néi-

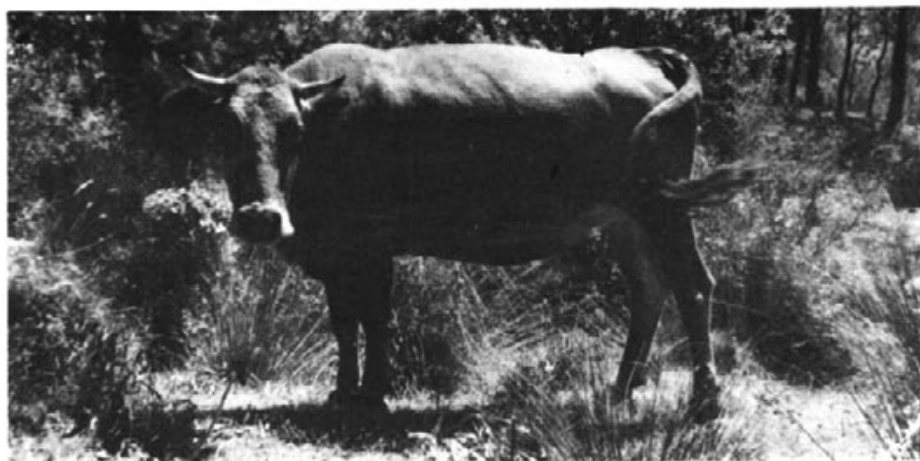
xer ara fa poc, a principis d'abril. Actualment hem trobat una altra cussa. (Continua parlant En Tomeu, de les distintes races que van recuperant: la gallina mediterrànea, les cabres, els coloms, els porcs, l'ànnera...)

-La cabra mallorquina -ens diu En Tomeu- és roja i l'hem trobada bastant pura a Son Jaumell i a Lluç. Després hi ha una altra varietat, coneguda per "muntanyola" i que a Pollensa les diuen "orades". Es diferencien una de l'altra en què la pròpiament mallorquina, que ja hem dit que és roja té les cames negres i una retxa negra damunt s'esquena. Es mascle té també una retxa negra que devalla per l'espetló a cada costat. Sa muntanyola té els baixos d'un color com a grocrogenc. En quant al porc mallorquí, que ha estat famós pel seu saïm, més que per la sobrassada, ens trobam que avui, n'hi ha molt pocs, al contrari que les truges, que aixímateix són més abundants. El porc mallorquí ha anat, quedant-se fora demanda, degut a que té molta grassa i la gent no va d'això, fins i tot als escorxadors ja no en volen.

B.- Idò quina sortida pot tenir el porc mallorquí?. Serà rentable?.

T.- No hi ha cap dubte que la sobrassada bona, ha de ser feta de porc mallorquí. En quant a la rentabilitat, pens que, ara, no seria rentable, malgrat avui, es torni consumir el saïm, sobretot després de lo que va passar amb l'oli. Però, encara que avui aquesta rentabilitat no fos positiva, s'ha de tenir en compte que es pot millorar la raça i que és el que noltros desitjam. Qui mos pot dir que la raça mallorquina amillorada no seria més bona i rentable que les que actualment ens duen de fora?... Els francesos, que sempre han tengut una forta dedicació a l'investigació han conseguit coses molt més importants.

B.- Vols dir que aquí no existeix aquesta investigació?.

T.- Es pot dir que no. Es molt més fàcil, i sobretot còmode, que no positiu, esperar el que duen de fora que aficar-se en investigació. Aquí tenim la base genètica i les millores es fan fora, generalment a França.

Endemés de la conservació i amillorament d'aquestes races, es fa lo mateix amb les plantes mallorquines.

ase mallorquí

Jo, que som un llunàtic per s'agricultura i ramaderia, i per tot el que sia mallorquí, me vaig proposar el fer pastures de plantes mallorquines permanents, i amb l'única ajuda dels meus fills. Vaig trobar l'escaiola perenne, bastant abundant al pla de Cúber i Gorg Blau, i també ocasionalment a Santa Margalida. Després una varietat d'alfals que només l'he trobada assenyada per D. Llorenç Garcias, i que la vaig trobar devers Sa Maretta, i que es coneix com alfals bord. També vaig trobar una altra varietat d'herba pel serral de Sa Colònia, que es coneix científicament com "arrenaterum elatius" i que a Catalunya es cultiva com a forratjera i li diuen "fromental". Jo la vull fer directament, sense dur la llavor de Barcelona. Vull demostrar que podem viure amb lo nostro, començant des de baix, és a dir, transplantant l'herba, fent la llavor i després millorant-la. Aquí, a Sa Carbonera, ja n'he sembrada de pastura, i així vaig experimentant.

(La conversa amb En Tomeu es va allargant. Són moltes les curulles que tenen aquesta gent i pocs els mitjans de què disposen).

Els que se'n rigueren de mi quan vaig dir que l'ovella mallorquina era la que més rendiment ens podia donar, ja la tenen a ca seva... Deixem que passi el temps i ja veureu.

B.- Com ho feis per donar a conèixer aquestes races recuperades i conservar-les?.

T.- Avui, i gràcies a Unió de Pagesos, tota o casi tota la gent del camp ens coneixem; i si s'han de posar gallines, ovelles, vaques...etc. saben a on anar i a on trobar-les... Els qui tenen animals procedents del Patronat, assoleixen l'obligació formal de conservar aquesta puresa i sempre baix l'orientació del PRAM, i sense poder vendre cap animal abans de posar-ho en coneixement del Patronat, a on tenim un cens, unes fitxes, per dur el control.

La tasca que s'han imposada aquesta gent és feixuga i hermosa. L'amor a la terra i a les nostres coses gaudeix de la suficient força per aconseguir totes aquestes encomiables fites, que mereixen i haurien de comptar amb el recolçament no ja dels organismes oficials, sinó de tota la gent mallorquina.

EMEDOS

ca me

porcs negres mallorquins

RECEPTA

per madò Antònia Gili

GUATLERES SALTEJADES

Ingredients:

Guàtleres (nombre a voler per persona)
Un tassó d'aigua de jerez
Bastant d'all i julivert
Oli i saïm
Sal i pebre bo.

Manera de fer-se:

Es netegen ses guàtleres, ben netes. Se salen i, se les posa pebre bo. De seguida se col·loca una pella al foc amb un poc d'oli i de saïm, s'hi posen les guàtleres i se les dona un parei de voltes. Llavors se les afegeix el jerez i han de coure, a foc lent, per espai de 45 minuts. Mentrestant es prepara un capoladís d'ai i julivert, abundant, i 5 minuts abans de treure ses guàtleres d'es foc, s'escampa es capoladís per damunt ses guàtleres. En aquell moment ses guàtleres estan llestes per ser servides.

VIATGES
millor

G.A.T. 820

C/. Binicanella, 12.- Tel 58.55 15/52 CALA MILLOR
Carretera Cala Gulla -Tél. 56 40 17 Cala Ratjada

COMBINADO LAS PALMAS-TENERIFE: 9 días, Hotel xxx, A.D. + traslados.....	28.100 pts.
CIRCUITO MARRUECOS, 9 días desde Palma en hoteles xxxx y P/C.....	49.500 pts.
BARCO ALCUDIA-CIUDADELA-ALCUDIA: Salidas: lunes, miércoles y viernes, precio ida y vuelta.....	4.000 pts.
VUELOS TRANSCONTINENTALES: BUENOS AIRES, ida y vuelta.....	141.600 pts.
NUEVA YORK, ida y vuelta.....	43.950 pts.
VUELOS CHARTER: Madrid, ida y vuelta.....	10.500 pts.
Barcelona, ida y vuelta.....	5.950 pts.
Málaga, ida y vuelta	12.900 pts.
TARIFAS ESPECIALES DE AVION, ida y vuelta:	
Hamburgo.....	54.000 pts.
Dusseldorf.....	44.400 pts.
Londres.....	20.000 pts.
París.....	30.100 pts.
Roma.....	38.800 pts.
CRUCERO POR EL MEDITERRANEO: Visitando Túnez, Palermo, Capri, Nápoles y Génova. Salida desde Palma desde.....	51.500 pts.
VIAJE DE NOVIOS: Reducción por pareja..	25.000 pts.
Para otros destinos: CONSULTENOS.	

Racó del poeta

*Avui confessaré
que sent recança*

Avui confessaré que sent recança
pel senderol precari d'aquest viure,
i sé, que som covard, girant l'esquena
a l'àmbit que s'estén bromós i ample
enllà, del pont malmés de cada dia.
I tot és por a l'ombra escadussera,
que amb estantís presagi em recorda
la brevetat de somnis, i d'estimes,
i els fugissers enganys de seda i molsa.

Avui confessaré que tenc paüra.

Joan Mesquida

BESØG OLE PÅ
DANSK BAR KNOLD OG

Miguel Gili Flaquer

tot

(DANSK KØKKEN)

Camino Vecinal de Génova, 37
Teléf. 40 11 40

San Agustín
Palma de Mallorca

Els altres XXVII

De vegades pens que ens oblidam sovint d'una norma d'educació tan senzilla i important com és pensar en els altres i actuar per ajudar-los a caminar.

Es viu passant per alt el respecte i l'atenció que els altres mereixen. Hi ha empentes violentes a l'hora de pujar al tren, no es cedeix el seient a la persona major o a la dona que porta un infant en braços, n'hi ha qui mengen pípes o fumen desconsideradament sense pensar si molesten o no al seu veïnat.

Són tan sols unes mostres prou significatives dels molts aspectes de la vida quotidiana i que posen en evidència la poca atenció i consideració que sovint ens tenim en les nostres relacions socials.

Cal observar que els altres no són objectes, ni parets que a travessar, ni enemics que vèncer, ni terra que es pot trepitjar. La vocació humana suposa interessar-se per ells, respectar-los, atendre'ls, donar-los la deguda ajuda, tenir-los en consideració. Els altres són, en tot cas, persones importants que mereixen la nostra dedicació.

Per tot això, és ben clar, que es fa precís recrear un nou estil de vida, enllestint d'actes d'estimació, d'ajuda i de retrobaments. Els que viuen solitaris, aïllats, per sí mateixos, sords als crits d'auxili dels germans, es converteixen en sers egoïstes, incapaços de fer sortir el sol lluminós de la felicitat de viure.

Els altres són com a miralls, com un immens comellar, misteriós i profund, que fa ressò a les nostres pròpies preocupacions i quimeres. ¡I que ho és de bo compartir, acompanyar, escoltar, sempre que tenquem el cor obert i els ulls atents a la vida dels altres!

L'egoïsmes és sempre frustant i dolorós. Les empentes, els crits ofensius, les travetes traïdores tenen sempre un retorn esgarrifador per els qui les donen. La primera víctima del qui fa el mal és l'autor de la pròpia malura.

Estimar i donar alegria és la millor manera de trobar amor i fer créixer l'alegria dins els nostres cors.

Gregori Mateu Estarelles

Carreres de cavalls-PASQUA-84

El dissabte de Pasqua, dia 21 d'abril passat, es va celebrar la segona reunió de carreres, al trot i a l'escapada, de les quatre que el Club Hípic d'Artà te previstes per a aquest any. Sembla que no era un dia massa adequat per a celebrar competicions que necessiten de l'afluència del públic per a pujar la temperatura ambiental i així aconseguir la penetració idònea espectador-competidor. Aprofitant el llarg fi de setmana, hi havia molta de gent del poble acampada per a les diferents platges del municipi, altres preparaven frits i panades. Si a tot això encara hi afegim que els caçadors feien una tirada de coloms a Bellpuig i que els futurs futbolistes competien per Ses Pesqueres, ja hem direu com es presentaven les perspectives pels organitzadors, abans de començar la reunió. Però hem de tenir en compte que per a celebrar carreres als pobles, lo primer que s'ha de mirar és el calendari dels dos hipòdroms importants de l'illa i quan es troba una data buida, que n'hi ha molt poques, no se la pot deixar escapar. Tanta sort que com a mínim ens va ajudar el temps de bondeveres i vàrem tenir un capvespre de bon sol, poc vent i una temperatura agradableíssima. D'aquesta manera varen anar arribant els espectadors que es divertiren de bondeveres.

Crec que a properes reunions, ens hauríem de posar d'acord les diferents associacions culturals o esportives i

mirar de no fer-ho coincidir tot a la mateixa hora.

Les carreres al trot, varen ésser molt entretingudes, ara bé n'hi va haver dues, la quarta i la octava que sortiren perfectes, de les que fan afició.

Capítol a part, mereixen la sexta, la setèma i la undècima, dedicades a muls, "navarrets" i poneys, per la bullició en què es varen desenvolupar.

Per últim i degut a la seva conflictivitat s'ha de parlar una mica dels cavalls d'escapat. La sortida dels bons, veritablement s'havia d'haver anul·lada. Ara bé, crec que els d'escapat han d'intentar refrenar un poc els seus ànims. A unes carreres com les nostres no s'hi juga, ni la bossa ni la vida, únicament se cerca passar un capvespre lo més agradable possible i de cap de les maneres pot donar lloc als insults que allà es varen sentir. Si a tot això s'hi afegim lo que hagués pogut passar a l'altra carrera quan va caure el jockey del cavall que anava davant, ens fa pensar que ò bé arreglam el tema d'escapat ò bé s'hauran d'eliminar, a la nostra pista, aquestes proves.

Al pròxim número farem un comentari de cada una de les carreres, mentrestant esperam que en Damià Ginard millori de la intervenció quirúrgica i que torni estar amb tots nosaltres lo més aviat possible.

CAVALLET BLANC

Kerrim-Kerram

I DES PARC NATURAL, QUE?

Pareix que sa "barrina" ha tornat enrera. Perquè no s'en parla ni poc ni gens. Ara que nos havíem feta s'il·lusió de tenir més "animals" a la vila. Es ben per demés, tot nos va tort. Ni a sa Ravenna turistes, ni a Aubarca animals.

TAMBE DIUEN que pel poble hi ha molta de brutor. Es veu que no feim gens de cas a ses papere-res. S'hauria de fer un cursset a la gent adulta titulat: "Aprendre a tirar sa brutor allà on toca". I a les escoles també.

I QUE VOS PENSAVEU que no nos taparien es clots?. Idò sí, les nos han tapats a casi tots, sempre han deixat es "ponedor", però en general han fet bona feina. No, i ses males llengües ja deien que per "Berres" no els taparien. Es que sa gent és dolenta, no heu trobau?, sempre posen mal, allà on no n'hi ha. Mal pensats, més que mal pensats que són. I fins i tot una brigada d'Obres Públiques ha arreglat un bon tros de sa carretera que va a Alcúdia. Així mateix han arribat a l'indret des "Clot des Batle" després de "Na Doneta", que no trobau què han fet molt?. Tant per una altra vegada. Així sia.

ESPORTS

Artà 4 (Albendea 2, Más, P. Amer)

Binissalem 2

Se ganó, se tenía que vencer, y se logró,...pero se volvió a temer por el resultado, y es que hay cosas que no se entienden, por ejemplo:

Se fichan dos jugadores, hacen su aparición en el campo, consiguen los goles, y a mitad de partido el cambio de Mas-Rossello (luego Más no puede viajar a Alayor). ¿Por qué?

Rosselló que siempre ha jugado por la derecha, y teniendo a un jugador (Albendea, que le pega con la izquierda), se pasa toda la segunda parte en la izquierda, atrasado y sin entrar en juego. ¿Por qué?

Se cambia a Planas, cuando Albendea no podía ni levantar los pies del suelo. Incomprensible, pero de esta discusión vive el fútbol y el público además de estar pendiente de la Radio, también tenía que poner un poco de interés en el partido

Dos puntos, y nada más, sólo lamentar la baja forma de J. María que desde que Santa no juega, está muy nervioso bajo los palos, y no se encuentra. Qué gol más tonto encajó, pero ojo, en el otro, cuántos jugadores dormían!

Menos mal que P. Amer en estos últimos partidos está en vena, y además de conseguir un precioso gol, también nos alegra con alguna que otra jugada.

¿Qué hace Agustín de defensa izquierdo?

Santa y J. María. Puntales del equipo hasta hace unas fechas, pero la lesión de Santa, perjudicó la forma de J. María. Esperemos recuperarles para este final de Liga.

Alayor 2 - Artà 0

Se volvió a perder, y sólo dos cosas a anotar. Si R. Ferrer no podía viajar, ni Más, ¿Por qué no se desplaza otro jugador?

¿Qué le pasó a Maimó?

Estas preguntas necesitan alguna explicación, o al menos se pediría en otros lares, aquí tal vez al final se sepa, por ahora ¡mutis para el forol!

TROFEO REGULARIDAD

(A falta de tres jornadas la clasificación en los cinco primeros lugares esta así!)

- 1º José María con 198 puntos
- 2º Rodríguez con 183 puntos
- 3º Planas con 177 puntos.
- 4º Santa con 171 puntos
- 5º Suárez con 169 puntos

TROFEO REGULARIDAD LOCAL

- 1º José María con 198 puntos
- 2º Grillo con 97 puntos
- 3º Genovart con 96 puntos
- 4º R. Ferrer con 93 puntos
- 5º Mascaró con 89 puntos

TROFEO MAXIMO GOLEADOR

- 1º Rodríguez con 6 tantos
- 2º Mira con 5 goles
- 3º Agustín, Planas con 4 goles
- 5º... Amer, Albendea, Serra con 2

Visto "desde" el matadero

*** Desde que "se ve" la posibilidad del descenso, se fichan dos jugadores."Albendea y Más".

*** Desde que Más volvió a "Ses Pesqueres", "más" rapidez vimos en la delantera.

*** Desde que cierto especulador estaba "mirando" a José María, ¿Qué mal lo debió pasar! y eso que venía de la "capital", según se dice.

*** Desde que se marcaron 4 tantos ¡Qué tiempo había pasado!

*** Desde que "Salem" está cambiando tácticas, ¿No creen que se está pasando?!

*** Desde que el Bellpuig y Ferrutx jugaron su encuentro ¡Cuántas esquelas se despacharon!

*** Desde que se sigue cruzando el charco, no se llega ni una vez seco.

*** Desde que los jugadores del Bellpuig se "autolesionaron", deseamos la más pronta recuperación a Mateo. Una lástima que esto suceda.

*** Desde que se fichan a dos jugadores, uno sólo es para medias partes, y desde luego en casa.

*** Desde que esto pasó se fichó a un jugador y medio.

*** Desde que un poco tarde se pensó en cambiar de portero, ¿Se piensa por pura casualidad en cambiar de sistema, organización, preparación, etc, etc,...? Claro es si la próxima temporada se sigue en Tercera.

*** Desde que algunos vemos esta pequeña posibilidad, ¡Bien valdria otra subida a San Salvador!.

UNA DOCENA